

การพัฒนาเครื่องมือส่งเสริมการอ่านวารสารวิชาการภาษาไทย ทางด้านบริหารรัฐกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ของห้องสมุดอุดมศึกษายุคดิจิทัล

สิริพร ทิวะสิงห์¹

ธีรยุทธ บาลชน²

บทคัดย่อ

วารสารเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดมีหน้าที่ในการจัดหาเครื่องมือเพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าถึงวารสารได้อย่างสะดวก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมมากขึ้น เพราะช่วยลดปัญหาด้านเวลาและสถานที่ในการเข้าใช้ แต่การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ยังพบปัญหาว่า ผู้ใช้ไม่รู้จักแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ทั่วถึง ไม่สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็มได้ทุกรายการ ต้องมีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูล และปัญหาด้านอินเทอร์เน็ต ข้อมูลที่สืบค้นได้มีจำนวนมากและกระจายตามแหล่งต่าง ๆ ทำให้เสียเวลาในการคัดกรอง และไม่มั่นใจในคุณภาพวารสาร ห้องสมุดจึงควรทำหน้าที่ส่งเสริมการใช้วารสารได้ 3 วิธี คือ 1) การอบรมให้ความรู้ 2) ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 3) การจัดทำเครื่องมือช่วยค้น ซึ่งศูนย์การเรียนรู้วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นได้รวบรวมวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวกับบริหารรัฐกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) เลือกแหล่งบริการวารสาร ThaiJO 2) กำหนดคำค้นเพื่อแสดงวารสารที่เกี่ยวข้อง 3) บันทึกข้อมูลด้วย Excel หรือ Google Sheets เก็บข้อมูลบนโทรศัพท์ 4) เชื่อมโยงข้อมูลจาก Google Sheet ไปยัง Google Data Studio เพื่อจัดองค์ประกอบ การกำหนดข้อมูลเพื่อการค้นคืน การทำรายงาน และทดลองใช้ หลังจากนั้นทำการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ห้องสมุด เพื่อให้บริการบนเว็บไซต์และจัดทำเป็นแฟ้มรายชื่อกรณีอินเทอร์เน็ตขัดข้อง ทำให้ศูนย์การเรียนรู้วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมีข้อมูลวารสารเฉพาะทางไว้สำหรับบริการผู้ใช้ห้องสมุด

คำสำคัญ ส่งเสริมการอ่าน, วารสาร, บริหารรัฐกิจ, รัฐประศาสนศาสตร์, ยุคดิจิทัล

¹ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น อีเมล tsirip@kku.ac.th

² นักเอกสารสนเทศชำนาญการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น อีเมล theeba@kku.ac.th

Tools Development for Reading Promotes Thai Journals on Public Administration Topics in the Academic Digital Library

Siriporn Tiwasing¹

Theerayut Baanchon²

Abstract

Journals are important for learning in higher education. Libraries must provide tools for library users to conveniently access the journals. Technology changed making electronic journals have become more popular because e-journals can solve a problem with time and place to access. But electronic journals still have problems as the Users do not know the source of e-journal services thoroughly, Can not access the full-text of all the articles, The user must have rights to access, Internet problems, The large search results from the internet make more time to screening, and not confident of the journal quality. Libraries should therefore be able to promote the use of journals in 3 ways: 1. Training to educate 2. Give more information through various channels such as website, facebook page, electronic TV, etc. 3. Development tools for searching. COLA Library developed tools for searching Thai e-journals on public administration and public administration topics. 4 steps are as follows: 1. Selected ThaiJO's Website for sources to link. 2. Prescribed keywords for searching related journals. 3. Saved results data on Excel or Google Sheets, Stored data on Drive, and shared. 4. Linked data from Google Sheets to Google Data Studio to organize data fields and determined the data for retrieval, reporting, and testing, After that linked Google Data Studio to the COLA library website. The tools can serve users searching from website and prepared a list of journals in hard copy form in case of internet failure. Thus, the College of Local Administration Learning Center has specialized journal information available for library users.

Keywords: Reading Promotion, Journal, Public Administration, Digital age

¹ Librarian, Senior Professional Level. Khon Kaen University Library. E-mail : tsirip@kku.ac.th

² Information Technician, Professional Level Khon Kaen University Library. E-mail : theebea@kku.ac.th

บทนำ

ความก้าวหน้าของอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยี ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปทุกวงการ ในด้านการการศึกษาและการพิมพ์ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของสื่อสิ่งพิมพ์ รูปแบบหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ได้เปลี่ยนแปลงไป ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2553 ความนิยมในการอ่านหนังสือและวารสารได้ปรับเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นรูปแบบฉบับพิมพ์ (Hard Copy) เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Content) และในยุคของความก้าวหน้าทางดิจิทัลเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วการอ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนมือถือก็ได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะผู้ใช้ได้รับความสะดวก สามารถเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหรือวารสารเล่มเดียวกันได้ โดยไม่ต้องรอให้ผู้ใดผู้หนึ่งให้บริการให้แล้วเสร็จก่อน (UNESCO, 2014)

Collins Dictionary (2023) ได้ให้ความหมายของคำว่า วารสารวิชาการ (Scholarly/Scientific/Academic journal) ว่าเป็นความหมายดังนี้คือ สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดตีพิมพ์เผยแพร่เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เผยแพร่บทความภายใต้ชื่อวารสารเดียว บทความที่ดีพิมพ์เผยแพร่จะต้องผ่านกระบวนการการตรวจคุณภาพบทความโดยผู้รู้ในสาขานั้น ๆ บางทีก็เรียกวารสารประเภทนี้เป็นวารสารผ่านการทบทวน (Peer-Reviewed Periodical) วารสารวิชาการเป็นเวทีสำหรับการแนะนำและนำเสนอผลงานค้นคว้าวิจัยใหม่หรือความเห็นทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อรับการตรวจสอบและการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่ผู้รู้ด้วยกัน มักจะผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ก่อนการเผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ (Peer-Reviewed) ดังนั้นคำว่าวารสารวิชาการ จึงใช้กับวารสารทุกสาขา หากวารสารเหล่านี้ถือปรัยถึงแง่มุมต่าง ๆ ในเชิงวิชาการของสาขานั้น ๆ และมีความจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา เพราะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ให้ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงผลการวิจัย หรือกระบวนการงานที่สามารถเป็นแนวปฏิบัติที่ดี

รูปแบบการให้บริการวารสาร

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันได้จัดให้บริการวารสารในหลายรูปแบบ ในยุคดิจิทัลที่วารสารได้มีการจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น รูปแบบการให้บริการวารสารในห้องสมุด จึงมีรูปแบบในการให้บริการ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบฉบับพิมพ์ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนน้อยลง เป็นไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มักใช้ OPAC เป็นเครื่องมือการสืบค้น

2. รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งเป็น

2.1 ฐานข้อมูลสำเร็จรูปที่มีสำนักพิมพ์เป็นผู้จัดทำ เช่น ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ต่างประเทศ ได้แก่ ScienceDirect, Academic Search Premier เป็นต้น

2.2 ฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นเอง (In-house database)

2.3 วารสารให้ฟรี ประเภท Free Access Online Journal

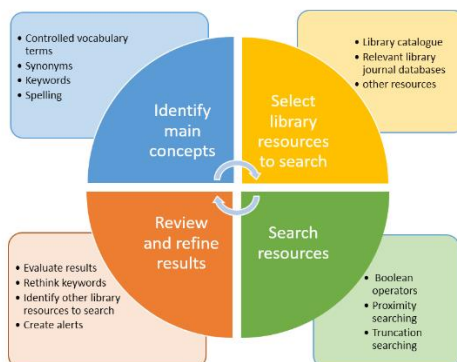
จากประสบการณ์การทำงานด้านการส่งเสริมการรู้สารสนเทศของผู้เขียน จะพบว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบฐานข้อมูลสำเร็จรูปที่มีสำนักพิมพ์เป็นผู้จัดทำ และฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นเอง มักจำกัดผู้เข้าใช้ ส่วนใหญ่ให้บริการเฉพาะสมาชิก ในการเข้าใช้จะต้องแสดงตัวตนด้วยการ Login ด้วย Account ที่ผู้เป็นเจ้าของกำหนดให้เพื่อการบริหารจัดการและควบคุมการเข้าถึงข้อมูล ส่วนวารสารอิเล็กทรอนิกส์ประเภทให้ฟรีนั้น เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ที่ให้บริการวารสารนั้น ๆ ได้หรือหากระบบดังกล่าวให้แสดงตัวตนผู้เข้าถึงข้อมูลเพื่อใช้ติดตามที่มา อาจจะกำหนดการเข้าถึงแบบ Social Login ซึ่งทำวารสารหลาย ๆ ชื่อสามารถเข้าถึงด้วยการสืบค้นจาก Google ซึ่งมีความสะดวก แต่ผู้ใช้งานต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการด้วย

ประโยชน์ของการใช้วารสารในการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

การใช้วารสารในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามีประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาทักษะวิชาการและการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา (อ้างถึงใน Blummer & Kenton, 2016; Head & Eisenberg, 2010; United World College Changshu, 2023; Lawson & Higbee, 2005; Dean & Rolffhus, 2003; El-Masri & Sivo, 2013) ดังนี้

1. ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การอ่านบทความในวารสารช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดเชิงวิเคราะห์ โดยบทความในวารสารวิชาการนั้นนำเสนอข้อมูลที่มีความซับซ้อนและข้อมูลที่มีการวิจัยเชิงวิชาการ นักศึกษาต้องมีการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลเพื่อเข้าใจและสรุปผลอย่างมีเหตุผล เพื่อนำมาประกอบการจัดทำบ้าน รายงาน โครงการงาน วิจัย และวิทยานิพนธ์

2. พัฒนาทักษะการค้นคว้า การอ่านวารสารช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะการค้นคว้าของนักศึกษา ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการค้นคว้าข้อมูลที่ต้องการ ทันสมัย จากแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพและตรงกับหัวข้อการศึกษาที่สนใจตามกระบวนการของการสืบค้น Search Strategies

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสืบค้น (Head & Eisenberg, 2010)

3. ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวิชาการ การอ่านวารสารช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้ใหม่ และพัฒนาความเข้าใจในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาสามารถนำเสนอข้อมูลในการเรียนการสอนและเสริมสร้างความเข้าใจในหัวข้อที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง

4. พัฒนาทักษะการเขียนงานทางวิชาการ การอ่านวารสารช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงทักษะการเขียนทางวิชาการ โดยได้อ่านบทความที่ดีพิมพ์ ทำให้เรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงานวิจัย บทความวิชาการ หรือเอกสารทางวิชาการอื่นๆ สามารถเรียนรู้นำมาประยุกต์ใช้เมื่อตนเองต้องจัดทำ จึงเป็นการพัฒนาการเขียนงานที่เรียกว่า การเขียนเชิงวิชาการ (Academic Writing) ได้ดี

5. สนับสนุนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การอ่านวารสารช่วยสนับสนุนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ของนักศึกษา นักศึกษาสามารถเรียนรู้จากผลการวิจัยและการทดลองที่เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ในการศึกษาหรือการแก้ไขปัญหาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตช่วยลดปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดด้วยความสามารถในการเข้าถึงได้ทุกเวลา (Any time) จากทุกที่ (Any where) แม้ว่าวารสารอิเล็กทรอนิกส์จะได้รับความนิยมในยุคที่ทุกอย่างเข้าถึงด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่ก็พบว่าในการใช้งานวารสารมีปัญหาในการใช้งานหลายประการ เช่น การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาว่า ห้องสมุดควรรวบรวมแหล่งข้อมูลการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในฐานเดียว ควร

เพิ่มช่องทางการเข้าถึงบทความฉบับเต็มให้ได้มากขึ้น ห้องสมุดควรจัดแนะนำบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้ทั่วถึงบุคลากรทุกกลุ่มในคณะฯ ห้องสมุดควรจัดทำคู่มืออธิบายวิธีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการค้นหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น และควรปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในคณะที่ล่าช้าและมีปัญหาสัญญาณ เครือข่ายหลุดบ่อยครั้ง เป็นต้น (Gunta-in, 2020) ส่วน Parisuttakoon (2012) ได้ศึกษาการใช้วารสารวิชาการของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นักศึกษาเห็นว่า การใช้วารสารวิชาการในรูปแบบสิ่งพิมพ์มีความจำเป็นต่อการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ โดยใช้วารสารวิชาการ 4-6 ครั้งต่อเดือน นิยมใช้วารสารฉบับใหม่มากที่สุด และเป็นภาษาไทย ปัญหาการใช้วารสารวิชาการ ได้แก่ วารสารวิชาการมีกำหนดออกไม่ต่อเนื่อง ไม่สะดวกในการใช้บริการวารสารในห้องสมุด เนื่องจากขอยืมออกนอกห้องสมุดไม่ได้ Khotsombat (2021) พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ใช้วารสารวิชาการในรูปแบบสิ่งพิมพ์และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ มีเห็นว่าระดับปัญหาการใช้วารสารวิชาการในรูปแบบสิ่งพิมพ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการใช้ คือ วารสารวิชาการ ชื่อเรื่อง/เล่มที่ต้องการ ส่วนการใช้วารสารวิชาการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการสืบค้น 2 ข้อ ได้แก่ มีปัญหาในการใช้คำหรือวลีในการสืบค้นบทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นภาษาต่างประเทศ และสืบค้นวารสารจากอินเทอร์เน็ตโดย Search engine เช่น Google เป็นต้น ได้ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการหรือได้ข้อมูลเป็นจำนวนมาก ทำให้เสียเวลาในการคัดเลือก

จากการศึกษาข้างต้นจะพบว่ามีปัญหาในการเข้าถึงวารสารฉบับพิมพ์และวารสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยแก้ไขปัญหได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังพบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานวารสารอิเล็กทรอนิกส์เนื่องจากข้อจำกัดของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Issaranon, 2008; Mohd Yahya & Arzmi, 2013; Gunta-in, 2020; Parisuttakoon, 2012; Khotsombat, 2021; Tho-eram, Tiwasing, & Manomayitthikan, 2008) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ใช้ไม่รู้จักแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ครอบคลุมทั่วถึง
2. ผู้ใช้ไม่สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็ม (Full text) ของวารสารได้ทุกรายการ
3. การเข้าถึงข้อมูลและสิทธิ์ในการเข้าใช้ ที่บางครั้งการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์อาจมีความซับซ้อน และต้องใช้รหัสผ่านหรือสิทธิ์เฉพาะในการเข้าถึง ทำให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิ์ในการเข้าใช้งานไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

4. ปัญหาเทคนิคและเทคโนโลยีการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการแบบออนไลน์อาจพบปัญหาเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร หรือความเร็วอินเทอร์เน็ตที่หน่วงล่าช้า ซึ่งอาจทำให้เกิดความรำคาญในการเข้าถึงข้อมูล นอกจากนี้รูปแบบของไฟล์วารสารออนไลน์อาจไม่สามารถอ่านหรือเปิดอยู่บนอุปกรณ์ที่ผู้ใช้มี หรือเปิดอ่านไฟล์ได้ด้วยซอฟต์แวร์ที่ไม่เข้ากัน

5. การสืบค้น บางครั้งการค้นหาวารสารที่เกี่ยวข้องอาจพบข้อมูลจำนวนมาก และกระจายอยู่ในหลายฐานข้อมูลหรือสำนักพิมพ์ ทำให้เสียเวลาในการคัดกรอง รวมถึงข้อมูลที่สืบค้นได้วารสารที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ครอบคลุมด้านที่ต้องการ หรือเอกสารที่ต้องการไม่ได้เขียนด้วยภาษาที่แพร่หลาย ทำให้นำไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ในเชิงวิชาการ

6. คุณภาพวารสาร บางวารสารนอกเหนือจากการคัดลอกข้อมูลจากงานวิจัยที่เป็นของตนเองแล้วยังเปิดโอกาสให้บทความที่ไม่มีคุณภาพมาตีพิมพ์ นำเสนอข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือการตีพิมพ์ที่ไม่เป็นธรรม ได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เช่น Fake Journal ส่งผลกระทบต่อการนำไปใช้ในการอ้างอิงหรือจัดทำผลงานวิชาการ

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้หลาย ๆ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการใช้สารสนเทศให้กับนักศึกษา โดยการจัดหาแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่น่าเชื่อถือมาให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด โดยการจัดซื้อจากสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียง หรือรวบรวมจากแหล่งบริการที่มีคุณภาพ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ร่วมกับวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น ในการพัฒนาและจัดบริการศูนย์การเรียนรู้วิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้สนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดทำผลงานวิชาการของอาจารย์และบุคลากร โดยการจัดหาและให้บริการสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบหนังสือ ตำรา งานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ โดยเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนทางด้านบริหารรัฐกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ ในด้านวารสารได้ดำเนินการส่งเสริมการใช้ให้กับผู้ใช้บริการ ดังนี้

1. การอบรมให้ความรู้ โดยการอบรมแบบออนไลน์ และออนไซต์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรประจำที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดขึ้น ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถเข้าอบรมตามอรรถาธิบายตามตารางการอบรมที่จัดขึ้น บางหลักสูตรมีการมอบใบประกาศรับรองการผ่านการอบรมด้วย หรือบางครั้งเป็นการอบรมในวิชาการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาสัมมนา ทั้งนี้เป็นการ

อบรมฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย เนื้อหาการอบรม ได้แก่ ประโยชน์ของวารสาร แหล่งบริการวารสารทั้งแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ การกำหนดคำค้น การนำผลการสืบค้นไปใช้ และการเขียนอ้างอิง

2. การประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการจัดแสดงวารสารใหม่ หรือวารสารที่น่าสนใจ ทั้งรูปแบบการจัดนิทรรศการในห้องสมุด หรือการทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น เว็บไซต์ เพจเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น

3. การจัดทำเครื่องมือช่วยค้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ในการเข้าถึงวารสาร เช่น การทำดัชนีให้ค้นจาก OPAC การรวบรวมลิงก์หรือ QR code ของแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ การรวบรวมแหล่งบริการวารสารประเภท Open Access เป็นต้น

การรวบรวมแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยค้น

การรวบรวมแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือช่วยค้นวารสารประเภทหนึ่ง ช่วยแก้ปัญหาที่พบจากการใช้งานวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งบริการวารสาร ความน่าเชื่อถือของวารสาร และความครอบคลุมของวารสารในแต่ละหัวข้อ การรวบรวมลิงก์หรือ QR code ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการเข้าถึงสารสนเทศบนเว็บไซต์หรืออินเทอร์เน็ต ในวงการห้องสมุดพบการนำมาใช้เพื่อการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อเข้าถึงข้อมูลฉบับเต็ม (Full text) ของบทความวิชาการ มีประโยชน์มากทั้งสำหรับผู้เผยแพร่ความรู้และผู้อ่าน ซึ่งหลายห้องสมุดได้นำ QR code มาใช้ในการบริการวารสาร ซึ่งสรุปประโยชน์ของ QR Code (Lamak & Muangman, 2019; Phetchrat, 2019) ได้ดังนี้

1. เข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็ว สามารถเชื่อมโยงไปยัง Full text ของบทความข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องค้นหาหรือทำความเข้าใจเนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง

2. ความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลการรวบรวมลิงก์หรือ QR code และแบ่งปันให้ผู้อื่นสามารถเข้าถึง Full text ได้ง่าย ๆ ทำให้ผู้เผยแพร่ความรู้สามารถแชร์บทความได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยไม่ต้องส่งไฟล์ เพียงแค่การคลิกลิงก์หรือสแกน QR ด้วยสมาร์ตโฟนหรือคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตสามารถอ่านข้อมูลในระหว่างการเดินทางหรือเวลาว่างจากสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก

3. ประหยัดกระดาษ การใช้ลิงก์หรือ QR code เพื่อเข้าถึง Full text ของบทความวิชาการช่วยลดการพิมพ์และใช้กระดาษ ช่วยด้านสิ่งแวดล้อมก้าวสู่เป้าหมายความยั่งยืนของโลก

ผู้จัดทำได้รวบรวมแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการด้วยลิงก์หรือ QR Code ของศูนย์เรียนรู้วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น ใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) **แบบเพิ่มรายชื่อวารสาร** เป็นการเครื่องมือพื้นฐานใน Microsoft word และแอปพลิเคชันในการแปลง URL เป็น QR Code เพื่อให้บริการแบบสิ่งพิมพ์ สำหรับให้บริการกรณีไฟฟ้าดับหรืออินเทอร์เน็ตขัดข้อง และยังเป็นการจัดบริการในห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้เห็นว่า ห้องสมุดมี Collection นี้ สามารถจับต้องได้และรู้จักสื่อการเรียนรู้ประเภทนี้ 2) **การให้บริการรายชื่อวารสารแบบอิเล็กทรอนิกส์** โดยใช้โปรแกรม Google Data Studio เพื่อการเข้าถึงวารสารได้จากทุกที่ทุกเวลา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เลือกแหล่งบริการวารสารที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการจัดทำระยะแรกคือการรวบรวมวารสารอิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย ศูนย์การเรียนรู้วิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเลือกแหล่งบริการจากระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย หรือ ThaiJO ซึ่งเป็นระบบการจัดการ และตีพิมพ์วารสารวิชาการในรูปแบบวารสารออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) โดยใช้ Platform ของระบบ Open Journal System (OJS) จัดทำโดยศูนย์ดัชนีวารสารไทย (TCI-Thai Citation Index) วารสารที่ให้บริการใน ThaiJO จะต้องผ่านการพิจารณาเนื้อหาก่อนการเผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ (Peer-Reviewed) และถูกประเมินคุณภาพด้านการจัดทำตามหลักวิชาการ

2. กำหนดคำค้นเพื่อรวบรวมวารสารจาก ThaiJO ที่เกี่ยวข้องกับบริหารรัฐกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ ได้แก่คำว่า บริหารรัฐกิจ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน การเมือง การปกครอง นโยบายสาธารณะ การปกครองท้องถิ่น การปฏิรูประบบราชการ องค์การกับการจัดบริการสาธารณะ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การคลังและงบประมาณ ธรรมาภิบาล การปกครองท้องถิ่น การจัดการภาครัฐแนวใหม่ และสังคมศาสตร์ Public Administration พบวารสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 115 ชื่อ

3. เก็บข้อมูลวารสารแล้วบันทึกใน Microsoft Excel หรือ Google Sheet เพื่อจัดทำข้อมูลช่วยค้น ข้อมูลที่บันทึก ได้แก่ ชื่อวารสาร ISSN URL เพื่อเชื่อมโยงไปยังหน้าเว็บเพจของห้องสมุด เพื่อให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และ URL ตำแหน่งที่อยู่ของภาพปกฉบับปัจจุบัน นำใส่เพิ่มเพื่อให้บริการที่ชั้นบริการวารสาร

2	วารสารกฎหมายปกครอง= Administrative law Journal	0125-6807	http://web.krisdika.go.th/data/outsitedata/outsitel8/journal.htm		
3	วารสารการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน	0854-9849	https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ppmjournai		

ภาพที่ 2 รายชื่อวารสารที่จัดเก็บในแฟ้มเอกสารเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยค้น

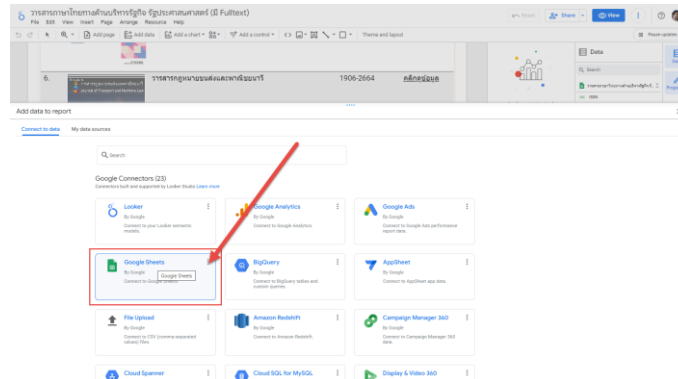
4. แปลงไฟล์จาก Microsoft Word เป็น Google Sheet เพื่อให้สามารถเพิ่ม แก้ไข หรือลบ ข้อมูลได้ผ่านอินเทอร์เน็ต และสามารถบริหารจัดการข้อมูลเหล่านั้นร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจาก Google Sheet ไปยัง Google Data Studio หรือ Looker Studio เพื่อสร้าง Data Report เพื่อแสดงผลข้อมูล และสร้างเครื่องมือสืบค้นข้อมูล ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังสามารถนำไปแสดงผลที่หน้าเว็บไซต์ (Embed Code) ได้ (Looker, 2023) ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบริการดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและสะดวกมากขึ้น

ขั้นตอนการใช้ Google Data Studio ในการสร้างรายงานข้อมูลและสร้างเครื่องมือสืบค้นข้อมูล มีด้วยกัน 5 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 Login เข้าสู่ Google Data Studio เลือก โมเดลข้อมูล: เลือกโมเดลข้อมูลที่ต้องการสร้างรายงาน โดยโมเดลข้อมูลคือแหล่งข้อมูลหลักที่เชื่อมต่อกับ Google Data Studio เพื่อดึงข้อมูลและสร้างรายงาน

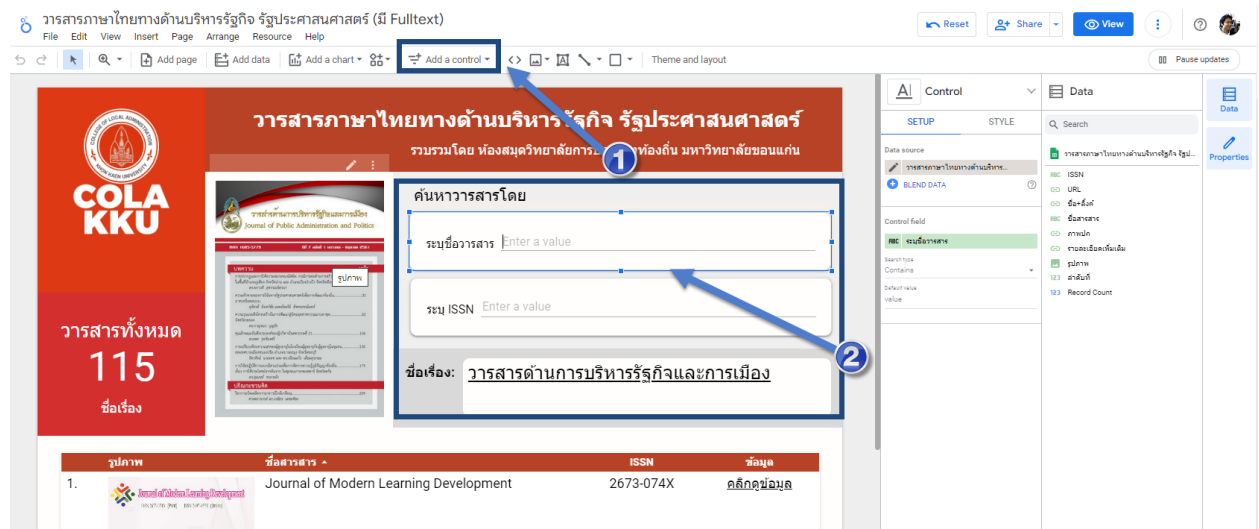
วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย

ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

ภาพที่ 3 เมนูหลักใน Google Data Studio เพื่อสร้างรายชื่อวารสารแบบอิเล็กทรอนิกส์

4.2 สร้างองค์ประกอบข้อมูล โดยเลือกและกำหนดองค์ประกอบข้อมูลที่ต้องการใช้ในรายงาน เช่น ตารางข้อมูล แผนภูมิ หรือตัวกรองข้อมูล ซึ่งเลือกการกรองข้อมูล เพื่อให้กรองชื่อวารสาร ทำให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้จากชื่อวารสาร

ภาพที่ 4 การกำหนดหน้าจอแสดงรายงานรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และเงื่อนไขการกรองเพื่อสืบค้น

4.3 ออกแบบรายงาน ใช้ Google Data Studio เพื่อออกแบบรายงานตามความต้องการของคุณ เพิ่มและปรับแต่งองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อสร้างรายงานที่สอดคล้องกับความต้องการได้แก่ ภาพปกของวารสาร ชื่อวารสาร และ ISSN

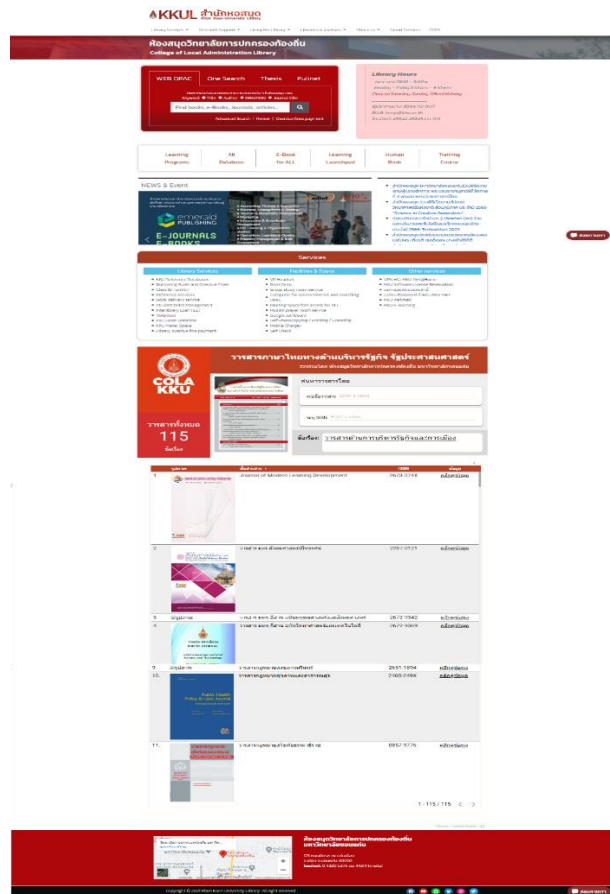
4.4 ทดลองใช้สร้างเครื่องมือสืบค้นข้อมูล เพื่อให้สามารถปรับปรุงผลการสืบค้นได้โดยการใช้ตัวกรอง การเรียงลำดับ หรือการเปรียบเทียบข้อมูล โดยกำหนดคำค้น จากชื่อวารสาร และ ISSN

กำหนดการกรองเพื่อ
ใช้เป็นเงื่อนไขการสืบค้น

ภาพที่ 5 ผลการทดสอบการกรองคำค้นและการแสดงผล

4.5 แบ่งปันรายงานหรือผลการค้น สามารถแบ่งปันข้อมูลกับผู้ใช้งานที่ต้องการเข้าถึงข้อมูลนั้น ๆ ผ่านทางลิงก์ที่กำหนดหรือการแชร์ผ่านอีเมลที่เชื่อมต่อได้ ซึ่งผู้จัดทำได้นำรายงานและการแสดงผลจาก Google Data Studio มาเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของศูนย์การเรียนรู้วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น (<https://library.kku.ac.th/kkul/colalib/>) ทำให้สนับสนุนการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะทาง ที่ตรงกับการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

ภาพที่ 6 การแสดงผลที่เชื่อมลิงก์ข้อมูลจาก Google Data Studio กับเว็บไซต์ของห้องสมุด

ข้อควรระวังในการรวบรวมแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1. ควรมีการตรวจสอบ URL ของแหล่งบริการวารสาร เพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้ดำเนินงานควรกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการตรวจสอบ ปรับปรุง URL
2. รวบรวมแหล่งบริการวารสารเพิ่มเติม เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นวารสารให้กับผู้ใช้บริการ
3. จัดเรียง (Sort) วารสารตามลำดับอักษรชื่อวารสาร เพื่อให้สะดวกในการค้นหาหากไม่สามารถสืบค้นได้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์
4. ส่งเสริมการใช้งานและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้บริการรู้จักกับวิธีใช้เครื่องมือในการค้นวารสาร โดยเป็นส่วนหนึ่งของการแนะนำการใช้ห้องสมุด การปฐมนิเทศ หรือนำชมห้องสมุด

บทสรุป

สรุปได้ว่าการรวบรวม URL หรือ QR Code ในการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลวารสารและบทความวิชาการต่าง ๆ ผ่านการกลั่นกรองของห้องสมุด ดังนั้นการนำเสนอ URL หรือ QR Code สามารถช่วยลดความซับซ้อนในกระบวนการค้นหาและเข้าถึงข้อมูลได้ รวมถึงวารสารที่มีคุณภาพทางวิชาการ นักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จึงเป็นแนวทางที่ห้องสมุดต่าง ๆ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศเฉพาะทางได้

เอกสารอ้างอิง

- Blummer, B., & Kenton, J. (2016). Developing Undergraduate Critical Thinkers: Challenging Students in a Classroom-Based Research Project. *Journal of College Science Teaching*, 46(3), 28-36.
- Collins Dictionary. (2023). *Definition of Scholarly journal*. Retrieved 20 July 2023, from <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/scholarly-journal>.
- Dean, E. S., & Rolfhus, E. L. (2003). The impact of writing on learning chemistry: A study of disciplinary writing in a second-term general chemistry course. *Journal of Research in Science Teaching*. 40(8), 791-823.
- El-Masri, M., & Sivo, S. A. (2013). Enhancing experiential learning using academic journals. *Marketing Education Review*. 23(2), 105-115.
- Gunta-in, S. (2020). Electronic Journal Uses of Lecturers and Graduate Students, Faculty of Dentistry, Chiang Mai University. *PULINET Journal*. 7(1), 13-24. (In Thai)
- Head, A. J., & Eisenberg, M. B. (2010). *How today's college students use Wikipedia for course-related research*. Retrieved 22 July 2023, from DOI: <https://doi.org/10.5210/fm.v15i3.2830>.
- Issaranon, M. (2008). *The Use Of Electronic Journals At The Central Library By Ramkhamhaeng University Graduate Students*. Master of arts (Library and information science). Ramkhamhaeng university, Bangkok. (In Thai)

- Khotsombat, P. (2021). The Uses of Printed and Electronic Academic Journals by Graduate Students in Faculty of Law, Ramkhamhaeng University. *RSU Library Journal*. 27(1), 119-135. (In Thai)
- Lamak, S. & Muangman, S. (2019). *QR Code management system for accessing online journal articles*. Retrieved 22 August 2023, from https://repository.pulinet.org/pulinet_archive/item/1593 (In Thai)
- Lawson, E. T., & Higbee, J. L. (2005). Teaching undergraduate students to read, critique, and write research articles: An evaluation of a literature-based curriculum. *Innovative Higher Education*. 30(5), 249-263.
- Looker. (2023). *Looker Studio*. Retrieved 15 July 2023, from <https://docs.looker.com/data-modeling/getting-started/looker-studio>.
- Mohd Yahya M. A., & Arzmi A. B., (2013). The challenges in the usage of e-journal amongst lecturers at a public university. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 103, 975 –981
- Parisuttakoon, C. (2012). Journal Usage of Graduate Students in Nakhon Pathom Rajabhat University. *Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*. 32(2), 145-161. (In Thai)
- Phetchrat, S. (2019). *QR Code for Accessing Online Journal Service*. Retrieved 22 August 2023, From https://repository.pulinet.org/pulinet_archive/item/1587 (In Thai)
- Tho-eram, W.; Tiwasing, S. & Manomayitthikan, Y. (2008). Use of Electronic Journals by Graduated Students at Khon Kaen University. *Information*. 15(2), 1-14.
- UNESCO. (2014). *Reading in the mobile era: A study of mobile reading in developing countries*. Paris: UNESCO.
- United World College Changshu. (2023). *Literacy Search Cycle*. Retrieved 20 July 2023, from <https://uwcchina.libguides.com/c.php?g=929697&p=6717836>.